

بسم الله الرحمن الرحيم

١Strophe:

Verse: a سپاس و آفرین آن پادشا را

Verse: b که گیتی را پدید آورد و مارا

٢Strophe:

Verse: a بدو زیباست ملک و پادشایی

Verse: b که هر گز ناید از ملکش جدایی

٣Strophe:

Verse: a خدای پاک و بی همتا و بی یار

Verse: b هم از اندیشه دور و هم ز دیدار

٤Strophe:

Verse: a نه بتواند مرو را چشم دیدن

Verse: b نه اندیشه درو داند رسیدن

٥Strophe:

Verse: a نه نقصانی پذیرد همچو جوهر

Verse: b نه زان گردد مرو را حال دیگر

٤Strophe:

Verse: a نه هست او را عرض با جوهری یار

Verse: b که جوهر پس ازو بوده ست ناچار

٥Strophe:

Verse: a نشاید وصف او گفتی که چون است

Verse: b که از تشبیه و از وصف او برون است

٦Strophe:

Verse: a به وصفش چند گفتی هم نه زیباست

Verse: b که چندی را مقادیرست و احصاست

٧Strophe:

Verse: a کجا وصفش به گفتن هم نشاید

Verse: b که پس پیرامنش چیزی بیاید

٢Page of edition:

١٠Strophe:

Verse: a به وصفش هم نشاید گفت کی بود

Verse: b کجاهستش را مدت نپینود

۱۱Strophe:

Verse: a و گر کی بودن اندر وصفش آید

Verse: b پس او را اول و آخر ببايد

۱۲Strophe:

Verse: a نه با چیزی بییوسته ست دیگر

Verse: b که پس باشند در هستی برابر

۱۳Strophe:

Verse: a نه هست او را نهاد و حد و مقدار

Verse: b که پس باشد نهایتش پدیدار

۱۴Strophe:

Verse: a نه ذات او بود هر گز مکانی

Verse: b نه علم ذات او باشد نهانی

۱۵Strophe:

Verse: a زمان از وی پدید آمد به فرمان

Verse: b به نزد برترین جوهر ز گیهان

۱۶Strophe:

Verse: a بدان جایی که جنبش گشت پیدا

Verse: b وز آن جنبش زمانه شد هویدا

۱۷Strophe:

Verse: a مکان را نیز حد آمد پدیدار

Verse: b میان هر دوان اجسام بسیار

۱۸Strophe:

Verse: a نفرمایی که آراید سرایی

Verse: b بدین سان جز حکیمی پادشایی

۱۹Strophe:

Verse: a که قوت را پدید آورد بی یار

Verse: b به هستی نیستی را کرد قهار

۲۰Strophe:

Verse: a خداوندی که فرمانش روایی

Verse: b چنین دارد همی در پادشایی

۲۱Strophe:

Verse: a نخستین جوهر روحانیان کرد

Verse: b که او را نزمکان ونز زمان کرد

۲۲Strophe:

Verse: a برهنه کرد صورت شان زمادت

Verse: b سراسر رهنمایان سعادت

۲۳Strophe:

Verse: a به نور خویش ایشان را بیاراست

Verse: b وزیشان کرد پیدا هر چه خود خواست

۲۴Strophe:

Verse: a نخستین آنچه پیدا شد ملک بود

Verse: b وزان پس جوهری کرد آن فلک بود

۲۵Strophe:

Verse: a وزیشان آمد این اجرام روشن

Verse: b بسان گل میان سبز گلشن

۲۶Strophe:

Verse: a بهین شکلیست ایشان را مدور

Verse: b چنان چون بهترین لونی منور

۳Page of edition:

۲۷Strophe:

Verse: a چو صورتهای ایشان صورتی نیست

Verse: b که ایشان را نهیب و آفتی نیست

۲۸Strophe:

Verse: a نه یکسانند همنواره به مقدار

Verse: b به دیدار و به کردار و به رفتار

۲۹Strophe:

Verse: a اگر بی اخترستی چرخ گردان

Verse: b نگشتی مختلف اوقات گیهان

۳۰Strophe:

Verse: a نبودی این عللهای زمانی

Verse: b کزو آید نباتی زندگانی

۳۱Strophe:

Verse: a چو این مایه نبودی رستنی را

Verse: b نبودی جانور روی ز می را

۳۲Strophe:

Verse: a و گر بی آسمان بودی ستاره

Verse: b جهان پر نور بودی هامواره

۳۳Strophe:

Verse: a فروغ نور ظلمت را ز دودی

Verse: b پس این کون و فساد ما نبودی

۳۴Strophe:

Verse: a و گر نه کردی بودی چرخ مایل

Verse: b بدین سان لختکیمیل معدل

۳۵Strophe:

Verse: a نبودی فصلهای سال گردان

Verse: b نه تابستان رسیدی نه زمستان

۳۶Strophe:

Verse: a بزرگا کامگارا کردگارا

Verse: b که چندین قدرتش نبود مارا

۳۷Strophe:

Verse: a چنان کس زور و قوت بی کرانست

Verse: b عطابخشی و جودش همچنانست

۳۸Strophe:

Verse: a نه گر قدرت نماید آیدش رنج

Verse: b نه گر بخشش کند پالایدش گنج

۳۹Strophe:

Verse: a چو خود قدرت نمای جاودان بود

Verse: b مرو را جود و قدرت بی کران بود

۴۰ Strophe:

Verse: a به قدرت آفرید اندازه گیری

Verse: b ز دادار جهان قدرت پذیری

۴۱ Strophe:

Verse: a هیولی خواند او را مرد دانا

Verse: b به قوتها پذیرفتن توانا

۴۲ Strophe:

Verse: a چو ایزد را دهشها بی کران است

Verse: b پذیرفتن مرو را همچنان است

۴Page of edition:

۴۳ Strophe:

Verse: a پذیرد افرینشها ز دادار

Verse: b چو از سکه پذیرد مهر دینار

۴۴ Strophe:

Verse: a مثال او به زر ماند که از زر

Verse: b کند هر گونه صورت مرد زرگر

۴۵Strophe:

Verse: a چو ازد خواست کردن این جهان را

Verse: b کزو کون و فسادست این و آن را

۴۶Strophe:

Verse: a همی دانست کاین آن گاه باشد

Verse: b که ارکانش فرود ماه باشد

۴۷Strophe:

Verse: a یکی پیوند بر باید به گوهر

Verse: b منور گردد آن را در برابر

۴۸Strophe:

Verse: a یکی را در کژی صورت به فرمان

Verse: b یکی بر راستی او را نگهبان

۴۹Strophe:

Verse: a پدید آورد آن را از هیولی

Verse: b چهار ارکان بدین هر چار معنی

۵۰ Strophe:

Verse: a از آن پیوندها آمد حرارات

Verse: b دگر پیوند کز وی شد برودت

۵۱ Strophe:

Verse: a رطوبت جسمها را کرد چونان

Verse: b که گاه شکل بستن بد به فرمان

۵۲ Strophe:

Verse: a ییوست همچنان او را فرو داشت

Verse: b بدان تقویم و آن تعدیل کاوداشت

۵۳ Strophe:

Verse: a چو گشتند این چهار ارکان مهیا

Verse: b ازان گرمی بر آمد سوی بالا

۵۴ Strophe:

Verse: a و گر سردی به بالا بر گذشتی

Verse: b ز جنبسهای گردون گرم گشتی

۵۵ Strophe:

Verse: a پس آنکه چیره گشتی هر دو گرمی

Verse: b برفتی سردی و تری و نرمی

۵۶Strophe:

لطیف آمد ازیشان باد و آتش Verse: a

ازیرا سوی بالا گشت سر کش Verse: b

۵۷Strophe:

بگردانید مثل چرخ گردان Verse: a

همه نوری گذر یابد دریشان Verse: b

۵۸Strophe:

بدان تا نور مهر و دیگر اجرام Verse: a

رسد ز انجا بدین الوان و اجسام Verse: b

۵۹Strophe:

زمین را نیست با لطف آشنایی Verse: a

که تا بر وی بماند روشنایی Verse: b

۶۰Strophe:

و گر چونین نبودی او به گوهر Verse: a

نماندی روشنایی از برابر Verse: b

۵Page of edition:

۶۱Strophe:

چو هستی یافتند این چار مادر Verse: a

Verse: b هوا و خاک پاک و آب و آذر

۶۲Strophe:

Verse: a ازیشان زاد چندین گونه فرزند

Verse: b ز گوهرها و از تخم برومند

۶۳Strophe:

Verse: a هزاران گونه از هر جنس جان ور

Verse: b همیشه حال گردانند یکسر

۶۴Strophe:

Verse: a و لیکن عالم کون و تباهی

Verse: b دگر گون یافت فرمان الهی

۶۵Strophe:

Verse: a کجا در عالم مبدا و بالا

Verse: b به ترتیب آنچه بد به گشت پیدا

۶۶Strophe:

Verse: a در این عالم نه چونان بود فرمان

Verse: b که اول گشت پیدا گوهر از کان

۶۷Strophe:

Verse: a به ترتیب آنچه به بد باز پس ماند

Verse: b طبیعت اعتدال از پیش می راند

۶۸Strophe:

Verse: a چه آن مادت کزو مردم همی خاست

Verse: b خدای ما نخست آن را بییر است

۶۹Strophe:

Verse: a فزونیهای آن را کرد اجسام

Verse: b یکایک را دگر جنس و دگر نام

۷۰Strophe:

Verse: a به کان اندر مرو را زرعیان است

Verse: b و لیک از دیدهء مردم نهان است

۷۱Strophe:

Verse: a نحستین جنس گوهر خاست از کان

Verse: b به زیرش نوع گوهرهای الوان

۷۲Strophe:

Verse: a دوم جنس نبات آمد به گیهان

Verse: b سیم جنس هزاران گونه حیوان

۷۳Strophe:

چو یزدان گوهر مردم بیالود Verse: a

از آن با اعتدالی کاندرو بود Verse: b

۷۴Strophe:

پدید آورد مردم را ز گوهر Verse: a

بران هم گوهران بر کرد مهتر Verse: b

۷۵Strophe:

غرض زیشان همه خود آدمی بود Verse: a

که اورا فصلهای مردمی بود Verse: b

۷۶Strophe:

نبات عالم و حیوان و گوهر Verse: a

سراسر آدمی را شد مسخر Verse: b

۶Page of edition:

۷۷Strophe:

چو او را پایه زیشان بر تر آمد Verse: a

تمامی را جهانی دیگر آمد Verse: b

۷۸Strophe:

بدو داده است ایزد گوهر پاک Verse: a

Verse: b که نز بادست و نز آبست نز خاک

۷۹ Strophe:

Verse: a یکی گوید مرو را روح قدسا

Verse: b یکی گوید مرو را نفس گویا

۸۰ Strophe:

Verse: a نداند علم کلی را نهایت

Verse: b برون آرد صناعت از صناعت

۸۱ Strophe:

Verse: a چو دانش جوید و دانش پسندد

Verse: b بیاموزد پس آن را کار بندد

۸۲ Strophe:

Verse: a ز دوده گردد از زنگ تباهی

Verse: b به چشمش خوار گردد شاه و شاهی

۸۳ Strophe:

Verse: a شود پالوده از طبع بهیمی

Verse: b به دست آرد کتبه‌های حکیمی

۸۴Strophe:

Verse: a نخواهد هیچ اجسام زمین را

Verse: b همیشه جوید آیات برین را

۸۵Strophe:

Verse: a بلندی جوید آنجا نه مکانی

Verse: b و لیک از قدر و عز جاودانی

۸۶Strophe:

Verse: a چو رسد گردد از چنگال اصداد

Verse: b شود آنجا که او را هست میعاد

۸۷Strophe:

Verse: a شود مانده آن پیشینگان را

Verse: b کزیشان مایه آمد این جهان را

۸۸Strophe:

Verse: a چنین دان کردگارت را چنین دان

Verse: b بیفگن شک و دانش را یقین دان

۸۹Strophe:

Verse: a مکن تشبیه او را در صفاتش

Verse: b که از تشبیه پاکیزه ست ذاتش

۹۰ Strophe:

Verse: a بگفتم آنچه دانستم ز توحید

Verse: b خدای خویش را تمجید و تحمید

گفترا اندر ستایش محمد مصطفی عالیہ السلام

۱ Strophe:

Verse: a کنون گویم ثناهای پیمبر

Verse: b که ما را سوی یزدانست رهبر

۲ Strophe:

Verse: a چو گمراهی ز گیتی سر بر آورد

Verse: b شب بی دانشی سایه بگسترد

۳ Strophe:

Verse: a بیامد دیو و دام کفر بنهاد

Verse: b همه گیتی بدان دام اندر افتاد

۴ Strophe:

Verse: a ز غمری هر کسی چون گاو و خر بود

Verse: b همه چشمی و گوشی کور و کر بود

۵ Strophe:

Verse: a یکی ناقوس در دست و چلیپا

Verse: b یکی آتش پرست و زند و استا

۶Strophe:

Verse: a یکی بت را خدای خویش کرده

Verse: b یکی خورشید و مه را سجده برده

۷Strophe:

Verse: a گرفته هر یکی راه نگونسار

Verse: b که آن ره را به دوزخ بوده هنجار

۸Strophe:

Verse: a به فصل خویش یزدان رحمت آورد

Verse: b ز رحمت نور در گیتی بگسترد

۹Strophe:

Verse: a بر آمد آفتاب راست گویان

Verse: b خجسته رهنمای راه جویان

۱۰Strophe:

Verse: a چراغ دین ابوالقاسم محمد

Verse: b رسول خاتم و یاسین و احمد

۱۱Strophe:

Verse: a به پاکی سید فرزند آدم

Verse: b به نیکی رهنمای خلق عالم

۱۲Strophe:

Verse: a خدا از آفرینش آفریدش

Verse: b ز پاکان و گزینان بر گزیدش

۱۳Strophe:

Verse: a نبوت را بدو داده دو برهان

Verse: b یکی فرقان و دیگر تیغ بران

۱۴Strophe:

Verse: a سخن گویان از ان خیره بماندند

Verse: b هنر جویان بدین جان برفشانند

۱۵Strophe:

Verse: a کجا در عصر او مردم که بودند

Verse: b فصاحت با شجاعت می ننودند

۸Page of edition:

۱۶Strophe:

Verse: a بجو در شعرها گفتار ایشان

Verse: b بین در نامها کردار ایشان

۱۷Strophe:

Verse: a سخن شان در فصاحت آبدارست

Verse: b هنرشان در شجاعت بیشمارست

۱۸Strophe:

Verse: a چنان قومی بدان کردار و گفتار

Verse: b زبان شان در نثار و تیغ خونبار

۱۹Strophe:

Verse: a چو بشنیدند فرقان از پیمبر

Verse: b بدیدندش به جنگ بدر و خیبر

۲۰Strophe:

Verse: a بدانستند کان هر دو خدایبست

Verse: b پذیرفتنش جان را روشنایبست

۲۱Strophe:

Verse: a سران ناکام سر بر خط نهادند

Verse: b دوال از بند گیتی بر گشادند

۲۲Strophe:

Verse: a ز چنگ دیو بد گوهر برستند

Verse: b بتان مکه را در هم شکستند

۲۳Strophe:

Verse: a به نور دین ز دوده گشت ظلمت

Verse: b وز ابر حق فرو بارید رحمت

۲۴Strophe:

Verse: a بشد کیش بت آمد دین یزدان

Verse: b زمین کفر بستد تیغ ایمان

۲۵Strophe:

Verse: a سپاس و شکر ایزد چون گزاریم

Verse: b مگر جان را به شکر او سپاریم

۹Page of edition:

۲۶Strophe:

Verse: a بدین دین همایون کاو به ما داد

Verse: b بدین رهبر که بهر ما فرستاد

۲۷Strophe:

Verse: a رسول آمد رسالتها رسانید

Verse: b جهانی را ز خشم او رهانید

۲۸Strophe:

Verse: a چه بخشاینده و مشفق خدایست

Verse: b چه نیکو کار و چه رحمت نمایست

۲۹Strophe:

Verse: a که بر بیچارگی ما ببخضود

Verse: b رسولی داد و راه نیک بننود

۳۰Strophe:

Verse: a پذیرفتیم وی را به خدایی

Verse: b رسولش را به صدق و رهنمایی

۳۱Strophe:

Verse: a نه با وی دیگری انبار گیریم

Verse: b نه جز گفتار او چیزی پذیریم

۳۲Strophe:

Verse: a به دنیوی و به عقبی روی با اوست

Verse: b بجز اومان ندارد هیچ کس دوست

۳۳Strophe:

اگر شمشیر بارد بر سر ما Verse: a

جزین دینی نباید در خور ما Verse: b

۳۴Strophe:

نگه داریم دین تا روح داریم Verse: a

به یزدان روح و دین با هم سپاریم Verse: b

۳۵Strophe:

خدایا آنچه بر ما بود کردیم Verse: a

تن و جان را به فرمانت سپردیم Verse: b

۳۶Strophe:

ز پیغمبر پذیرفتیم دینت Verse: a

بیفزودیم شکر و آفرینت Verse: b

۳۷Strophe:

و لیکن این تن ما تو سرشتی Verse: a

قصای خویش بر ما تو نوشتی Verse: b

۳۸Strophe:

گرایدون کز تن ما گاه گاهی Verse: a

پدید آید خطایی یاگناهی Verse: b

۳۹ Strophe:

Verse: a   مزن کردار ما را بر سر ما

Verse: b   مکن پاداش ما را در خور ما

۴۰ Strophe:

Verse: a   که ما بیچارگان تو خداییم

Verse: b   همیدون ز امتان مصطفاییم

۴۱ Strophe:

Verse: a   ار چه با گناه بی شماریم

Verse: b   به فصل و رحمت امیدواریم

۴۲ Strophe:

Verse: a   ترا خوانیم و شاید گر بخوانیم

Verse: b   که ما ره جز به در گاهت ندانیم

۴۳ Strophe:

Verse: a   کریمان مر صعیفان را نرانند

Verse: b   بحاصه چون به زاریشان بخوانند

۴۴ Strophe:

Verse: a   کریمی تو بخوان ما را به در گاه

Verse: b   چو خوانیمت به زاری گاه و بیگاه

۴۵Strophe:

صعیفانیم شاید گر بخوانی Verse: a

گنهکاریم شاید گر نرانی Verse: b

۴۶Strophe:

ز تو نشگفت فصل و بردباری Verse: a

چنان کز ما جفا و زشتکاری Verse: b

۱۰Page of edition:

۴۷Strophe:

ترا احسان و رحمت بیکرانست Verse: a

شفیع ما همیدون مهربانست Verse: b

۴۸Strophe:

چو پیش رحمت آید محمد Verse: a

امید ما ز فصلت کی شود رد Verse: b

طاعت

۱

سه طاعت واجب آمد بر خردمند Verse: a

که آن هر سه به هم دارند پیوند Verse: b

۲Strophe:

Verse: a از یشانست دل را شاد کامی

Verse: b وزیشانست جان را نیک نامی

۳Strophe:

Verse: a دل از فرمان این هر سه مگردان

Verse: b اگر شواهی که یابی هر دو گیهان

۴Strophe:

Verse: a بدین گیتی ستوده زندگانی

Verse: b بدان گیتی نهشت جاودانی

۵Strophe:

Verse: a یکی فرمان دادار جهانست

Verse: b که جان را زو نجات جاودانست

۶Strophe:

Verse: a دوم فرمان پیغمبر محمد

Verse: b که آن را کافی بی دین کند رد

۷Strophe:

Verse: a سیم فرمان سلطان جهاندار

Verse: b به ملک اندر بهای دین دادار

۸Strophe:

Verse: a ابوطالب شهنشاہ معظم

Verse: b خداوند خداوندان عالم

۹Strophe:

Verse: a ملک طغرلبک آن خورشید همت

Verse: b به هر کس زو رسیده عز و نعمت

۱۰Strophe:

Verse: a ظفر وی را دلیل و جود گنجور

Verse: b وفا وی را امین و عقل دستور

۱۱Strophe:

Verse: a مر آن را کاوست هم نام محمد

Verse: b چو او منصور شد چون او مؤید

۱۲Strophe:

Verse: a پدید آمد ز مشرق همچو خورشید

Verse: b به دولت شاه شاهان شد چو جمشید

۱۳Strophe:

Verse: a به هندی تیغ بسته هند و خاور

Verse: b به تر کی جنگ جویان روم و بربر

۱۴Strophe:

Verse: a میان بسته ست بر ملک گشادن

Verse: b جهان گیرد همی از دست دادن

۱۱Page of edition:

۱۵Strophe:

Verse: a چه خوانی قصهء ساسانیان را

Verse: b همیدون دفتر سامانیان را

۱۶Strophe:

Verse: a بخوان اخبار سلطان را یکی بار

Verse: b که گردد آن همه بر چشم تو خوار

۱۷Strophe:

Verse: a بیابی اندرو چنان که خواهی

Verse: b شگفتیهای پیروزی و شاهی

۱۸Strophe:

Verse: a نوادرها و دولتهای دوران

عجایبها و قدرتهای یزدان Verse: b

۱۹Strophe:

بخوان اخبار او را تا بدانی Verse: a

که کس ملکت نیابد رایگانی Verse: b

۲۰Strophe:

زمین ماورالنهر و خراسان Verse: a

سراسر شاه را بوده ست میدان Verse: b

۲۱Strophe:

نبردی کرده بر هر جایگاهی Verse: a

برو بشکسته سالاری و شاهی Verse: b

۲۲Strophe:

چو از توران سوی ایران سفر کرد Verse: a

چو کیخسرو به جیحون بر گذر کرد Verse: b

۲۳Strophe:

ستورش بود کشتی بخت رهبر Verse: a

خدایش بود پشت و چرخ یاور Verse: b

۲۴Strophe:

Verse: a نگر تا چون یقین دلش بد پک

Verse: b که بر رودی چنان بگذشت بی باک

۲۵Strophe:

Verse: a چو نشکوهید او را دل ز جیحون

Verse: b چرا بشکوهد از حال دگر گون

۲۶Strophe:

Verse: a نه از گرما شکوهد نه ز سرما

Verse: b نه از ریگ و کویر و کوه و دریا

۲۷Strophe:

Verse: a بیابانهای خوارزم و خراسان

Verse: b به چشمش همچنان آید که بستان

۲۸Strophe:

Verse: a همیدون شیخ های کوه قارن

Verse: b به چشمش همچنان آید که گلشن

۲۹Strophe:

Verse: a نه چون شاهان دیگر جام جویست

Verse: b که از رنج آن نام جویست

۳۰ Strophe:

همی تا آب جیحون راز پس ماند Verse: a

دو صد جیحون ز خون دشمنان راند Verse: b

۳۱ Strophe:

یکی طوفان ز شیمشرش بر آمد Verse: a

کز روز همه شاهان سر آمد Verse: b

۳۲ Strophe:

بدان گیتی روان شاه مسعود Verse: a

خجل بود از روان شاه محنود Verse: b

۳۳ Strophe:

کجا او سرزنش کردی فراوان Verse: a

که بسپردی به نادانی خراسان Verse: b

۳۴ Strophe:

کنون از بس روان شه‌یاران که Verse: a

که با باد روان گشتند یاران Verse: b

۱۲ Page of edition:

۳۵ Strophe:

همه از دست او شمشیر خوردند Verse: a

Verse: b همه شاهی و ملک او را سپردند

۳۶Strophe:

Verse: a روان او برست از شرمساری

Verse: b که بسیارند همچون او به زاری

۳۷Strophe:

Verse: a به نزدیک پدر گشته ست معذور

Verse: b که بهتر زو بسی شه دید مقهور

۳۸Strophe:

Verse: a کدامین شاه در مشرق گه رزم

Verse: b توانستی زدن با شاه خوارزم

۳۹Strophe:

Verse: a شناسد هر که در ایام ما بود

Verse: b که کار شه ملک چون برسما بود

۴۰Strophe:

Verse: a سوار ترک بودش صد هزاری

Verse: b که بس بد با سپاهی زان سواری

۴۱Strophe:

Verse: a ز بس کاو تاختن برد و شیخون

Verse: b شکوهش بود ز آن رستم افزون

۴۲Strophe:

Verse: a خداوند جهان سلطان اعظم

Verse: b به تدبیر صواب و رای محکم

۴۳Strophe:

Verse: a چنان لشکر بدرد روز کینه

Verse: b که سندان گران مر آبگینه

۴۴Strophe:

Verse: a هم از سلطان هزیمت شد به خواری

Verse: b هم اندر راه کشته شد به زاری

۴۵Strophe:

Verse: a بد اندیشان سلطان آنچه بودند

Verse: b همین روز و همین حال آند

۴۶Strophe:

Verse: a هر آن کهتر که با مهتر ستیزد

Verse: b چنان افتد که هرگز برنخیزد

۴۷Strophe:

تنش گردد شقاوت را فسانه Verse: a

روانش تیر خذلان را نشانه Verse: b

۴۸Strophe:

و لیکن گر ورا دشمن نبودی Verse: a

پس این چندین هنر با که ننودی Verse: b

۴۹Strophe:

اگر ظلمت ننودی سایه گستر Verse: a

نبودی قدر خورشید منور Verse: b

۵۰Strophe:

همیدون شاه گیتی قدر والاش Verse: a

پدید آورد مردم را به اعداش Verse: b

۵۱Strophe:

چو صافی کرد خوارزم خراسان Verse: a

فرود آمد به طبرستان و گرگان Verse: b

۵۲Strophe:

زمینی نیست در عالم سراسر Verse: a

ازو پژموده تر از وی عجیتر Verse: b

۵۳Strophe:

سه گونه جای باشد صعب و دشوار Verse: a

یکی دریا دگر آجام و کهسار Verse: b

۵۴Strophe:

سراسر کوه او قلعه همانا Verse: a

چو خندق گشته در دامانش دریا Verse: b

۱۳Page of edition:

۵۵Strophe:

نداند زیرک آن را وصف کردن Verse: a

نداند دیو در وی راه بردن Verse: b

۵۶Strophe:

درو مردان جنگی گیل و دیلم Verse: a

دلیران و هنرجویان عالم Verse: b

۵۷Strophe:

هنرشان غارتست و جنگ پیشه Verse: a

بیامخته دران دریا و بیشه Verse: b

۵۸Strophe:

چو رایتهای سلطان را بدیدند Verse: a

Verse: b چو دیو از نام یزدان در رمیدند

۵۹ Strophe:

Verse: a از آن دریا که آنجا هست افزون

Verse: b ازیشان ریخت سلطان جهان خون

۶۰ Strophe:

Verse: a کنون یابند آنجا بر درختان

Verse: b به جای میوه مغز شوربختان

۶۱ Strophe:

Verse: a چو صافی گشت شهر و آن ولایت

Verse: b از انجا سوی ری آورد رایت

۶۲ Strophe:

Verse: a به هر جایی سپهداران فرستاد

Verse: b که یک یک مختصر با تو کنم یاد

۶۳ Strophe:

Verse: a سپهداری به مکران رفت و گرگان

Verse: b یکی دیگر به موصل رفت و خوزان

۶۴Strophe:

یکی دیگر به کرمان رفت و شیراز Verse: a

یکی دیگر به ششتر رفت و اهواز Verse: b

۶۵Strophe:

یکی دیگر به اران رفت و ارمن Verse: a

فگند اندر دیار روم شیون Verse: b

۶۶Strophe:

سپهداران او پیروز گشتند Verse: a

بد اندیشان او بدروز گشتند Verse: b

۶۷Strophe:

رسول آمد بدو از ارسلان خان Verse: a

به نامه جست ازو پیوند و پیمان Verse: b

۶۸Strophe:

فرستادش به هدیه مال بسیار Verse: a

پذیرفتش خراج ملک تاتار Verse: b

۶۹Strophe:

جهان سالار با وی کرد پیوند Verse: a

که دید او را به شاهی بس خردمند Verse: b

۷۰ Strophe:

وزان پس مرد مال آمد ز قیصر Verse: a

چنان کاید ز کهتر سوی مهتر Verse: b

۷۱ Strophe:

خراج روم ده ساله فرستاد Verse: a

اسیران را ز بندش کرد آزاد Verse: b

۷۲ Strophe:

به عنوریه با قصرش برابر Verse: a

مناره کرد و مسجد کرد و منبر Verse: b

۷۳ Strophe:

نوشته نام سلطان بر مناره Verse: a

شده زو دین اسلام آشکاره Verse: b

۱۴ Page of edition:

۷۴ Strophe:

ز شاه شام نیز آمد رسولی Verse: a

ننوده عهد را بهتر قبولی Verse: b

۷۵ Strophe:

فرستاده به هدیه مال بسیار Verse: a

وزآن جمله یکی یاقوت شهوار Verse: b

۷۶Strophe:

یکی یاقوت رمانی بشکوه Verse: a

بزرگ و گرد و ناهنوار چون کوه Verse: b

۷۷Strophe:

ز رخشانی چو خورشید سما بود Verse: a

خراج شام یک سالش بها بود Verse: b

۷۸Strophe:

ابا خوبی و با نغزی و رنگش Verse: a

بر آمد سی و شش مثقال سنگش Verse: b

۷۹Strophe:

ازان پس آمدش منضور و خلعت Verse: a

لوائی پادشاهی از خلیفت Verse: b

۸۰Strophe:

بپوشید آن لوا را در صفهان Verse: a

بدانش تهنیت کردند شاهان Verse: b

۸۱Strophe:

Verse: a به یک رویه ز چین تا مصر و بربر

Verse: b شدند او را ملوک دهر چاکر

۸۲Strophe:

Verse: a میان دجله و جیهون جهانست

Verse: b ولیکن شاه را چون بوستانست

۸۳Strophe:

Verse: a رهی گشتند او را زور دستان

Verse: b ز دل کردند بیرون مکور دستان

۸۴Strophe:

Verse: a همی گردد در این شاهانه بستان

Verse: b به کام خویش با درگه پرستان

۸۵Strophe:

Verse: a هزاران آفتاب اندر کنارش

Verse: b هزاران اژدها اندر حصارش

۸۶Strophe:

Verse: a گهی دارد نشست اندر خراسان

Verse: b گهی در اصفهان و گه به گرگان

۸۷Strophe:

Verse: a از اطراف ولایت هر زمانی

Verse: b به فتهی آوردش مزدگانی

۸۸Strophe:

Verse: a ز بانگ طبل و بوق مژده خواهان

Verse: b نخفتم هفت مه اندر صفاهان

۸۹Strophe:

Verse: a به ماهی در نباشد روزگاری

Verse: b کز اقلیمی نیارندش نثاری

۱۵Page of edition:

۹۰Strophe:

Verse: a جهان او راست می دارد شادی

Verse: b که و مه را همی بخشد به رادی

۹۱Strophe:

Verse: a مرادش زین جهان جز مردمی نه

Verse: b ز یزدان ترسد و از آدمی نه

۹۲Strophe:

Verse: a بر اطراف جهان شاهان نامی

Verse: b ازو جویند جاه و نیک نامی

۹۳Strophe:

Verse: a ازیشان هر کرا او به نوازد

Verse: b ز بخت خویش آن کس بیش نازد

۹۴Strophe:

Verse: a به درگاه آنکه او را کهترانند

Verse: b مه از خانان و بیش از قیصرانند

۹۵Strophe:

Verse: a کجا از خان و قیصر سال تا سال

Verse: b همی آید پیایی گونه گون مال

۹۶Strophe:

Verse: a کرا دیدی تو از شاهان کضور

Verse: b بدین نام و بدین جاه و بدین فر

۹۷Strophe:

Verse: a کدامین پادشه را بود چندین

Verse: b ز مصر و شام و موصل تا در چین

۹۸Strophe:

Verse: a کدامین پادشه را این هنر بود

Verse: b که نزرنج و نه از مرگش حذر بود

۹۹Strophe:

Verse: a سزد گر جان او چندان بماند

Verse: b که افزونتر ز جویدان بماند

۱۰۰Strophe:

Verse: a هزاران آفرین بر جان او باد

Verse: b مدار چرخ بر فرمان او باد

۱۰۱Strophe:

Verse: a ستاره رهنمای کام او باد

Verse: b زمانه نیک خواه نام او باد

۱۰۲Strophe:

Verse: a شهنشاهی و نامش جاودان باد

Verse: b تنش آسوده و دل شادمان باد

۱۰۳Strophe:

Verse: a کجا رزمش بود پیروزگر باد

Verse: b کجا بزمش بود با جاه و فرباد

۱۰۴Strophe:

Verse: a به هر کامی نشاط او را قرین باد

Verse: b به هر کاری خدا او را معین باد

۵Chapter:

گفتار اندر گرفتن سلطان شهر اصفهان را

۱Strophe:

Verse: a چو سلطان معاصم شاه شاهان

Verse: b به فال نیک آمد در صفاهان

۲Strophe:

Verse: a به شادی دید شهری چون بهاری

Verse: b چو گوهر گرد شهر اندر حصاری

۳Strophe:

Verse: a خلاف شاه او را کرده ویران

Verse: b کجا ماند خلاف شه به طوفان

۴Strophe:

Verse: a اگر نه شاه بودی سخن عادل

Verse: b به گاه مهر و بخشایش نکو دل

ΔStrophe:

Verse: a صفاهان را نماندی خشت بر خشت

Verse: b نکردی کس به صد سال اندر و کشت

ϵStrophe:

Verse: a ولیکن مردمی را کار فرمود

Verse: b به شهری و سپاهی بر ببخضود

∇Strophe:

Verse: a گنهشان زیر پا اندر بمالید

Verse: b چنان کز خشم او یک تن ننالید

∧Strophe:

Verse: a نه چون دیگر شهان کین کهن خواست

Verse: b به چشم خویش دشمن را بیپراست

∩Strophe:

Verse: a چنان چون یاد کرد ایزد به فرقان

Verse: b چو گفتی حال بلقیس و سلیمان

۱۹Page of edition:

۱۰Strophe:

Verse: a که شاهان چون به شهر نو در آیند

Verse: b تباهیها و زشتیها نمایند

۱۱Strophe:

Verse: a گروهی را که عزّ و جاه دارند

Verse: b به دست خواری و سختی سپارند

۱۲Strophe:

Verse: a خداوند جهان شاه دلاور

Verse: b پدید آورد رسمی زین نکوتر

۱۳Strophe:

Verse: a ز هر گونه که مردم بود در شهر

Verse: b ز داد خویش دادش جمله را بهر

۱۴Strophe:

Verse: a سپاهی را ولایت داد و شاهی

Verse: b نه زشتی شان ننود و نه تباهی

۱۵Strophe:

Verse: a بدانگه کس ندید از وی زیانی

Verse: b یکی دیدند سود و شادمانی

۱۶Strophe:

Verse: a چو کار لشکری زین گونه بگزارد

Verse: b چنان کز هیچ کس مویی نیازد

۱۷Strophe:

Verse: a رعیت را ازین بهتر ببخضود

Verse: b همه شهر از بداندیشان بیالود

۱۸Strophe:

Verse: a گروهی را به مردم می سپردند

Verse: b رعیت را به دیوان غمز کردند

۱۹Strophe:

Verse: a به فرمانش زبانهاشان بریدند

Verse: b به دیده میل سوزان در کشیدند

۲۰Strophe:

Verse: a پس آنکه رنج خویش از شهر برداشت

Verse: b برفت و شهر بی آشوب بگذشت

۲۱Strophe:

Verse: a بدان تا رنج او بر کس نباشد

Verse: b که با آن رنج مردم بس نباشد

۲۲Strophe:

Verse: a گه رفتن صفاهان داد آن را

Verse: b که ارزانیست بختش صد جهان را

۲۳Strophe:

Verse: a ابوالفتح آفتاب نامداران

Verse: b مظفر نام و تاج کامگاران

۲۴Strophe:

Verse: a به فصل اندر جهانی از تمامی

Verse: b شهنشه را چو فرزند گرامی

۲۵Strophe:

Verse: a ملک او را سپرده کدخدایی

Verse: b برو گسترده هم فرخدایی

۲۶Strophe:

Verse: a پسندیده مرو را در همه کار

Verse: b دلش هرگز ازو نادیده آزار

۲۷Strophe:

Verse: a به هر کاری مرو را دیده کاری

Verse: b وزو دیده وفا و استواری

۲۸Strophe:

Verse: a به گاه رفتن او را پیش خود خواند

Verse: b ز گنج مهر بر وی گوهر افشاند

۲۹Strophe:

Verse: a بدو گفت ارچه تو خود هوشیاری

Verse: b وفاداری و از دل دوستداری

۳۰Strophe:

Verse: a ز گفتن نیز چاره نیست ما را

Verse: b که در گردن کنیمت زینها را

۲۰Page of edition:

۳۱Strophe:

Verse: a ترا بهتر ز هر کس برگزیدم

Verse: b چو اندر کارها شایسته دیدم

۳۲Strophe:

Verse: a به گوش دل تو بشنود هر چه گویم

Verse: b کزین گفتن همه نام تو جویم

۳۳Strophe:

Verse: a نخستین عهد ما را با تو انست

Verse: b کزو ترسی که دادار جهانست

۳۴Strophe:

Verse: a ازو ترسی بدو امید داری

Verse: b و زو شواهی تو در هر کار یاری

۳۵Strophe:

Verse: a سر از فرمان او بیرون نیاری

Verse: b همه کاری به فرمانش گزاری

۳۶Strophe:

Verse: a دگر این مردمان کاندز جهانند

Verse: b همه چون من مراو را بندگانند

۳۷Strophe:

Verse: a بحق در کار ایشان داوری کن

Verse: b همیشه راستی را یآوری کن

۳۸Strophe:

Verse: a ستمگر دشمن دادار باشد

Verse: b که از فرمان او بیزار باشد

۳۹Strophe:

Verse: a به خنجر دشمنانش را ببیزای

Verse: b به نیکی دوستانش را ببخشای

۴۰Strophe:

Verse: a چو نپسندی ستم را از ستمگار

Verse: b مکن تو نیز هرگز بر ستم کار

۴۱Strophe:

Verse: a که ما از چیز مردم بی نیازیم

Verse: b به داد و دین همی گردن فرازیم

۴۲Strophe:

Verse: a صفاهان را به عدل آبد گردان

Verse: b همه کس را به نیکی شاد گردان

۴۳Strophe:

Verse: a درون شهر و بیرونش چنان دار

Verse: b که ایمن باشد از مکار و غدار

۴۴Strophe:

Verse: a چنان باید که زر بر سر نهدزن

Verse: b به روز و شب بگردد گرد برزن

۴۵Strophe:

Verse: a نیارد کس نگه کردن دران زر

Verse: b و گرنه بر سر آن زر نهد سر

۴۶Strophe:

Verse: a ترا زین پیش بسیار آم

Verse: b به هر کاری ز تو خشنود بودم

۴۷Strophe:

Verse: a بدین کار از تو هم خشنود باشم

Verse: b نگاهد آنچه من بفرود باشم

۴۸Strophe:

Verse: a سخن جمله کنیم اندر یکی جای

Verse: b تو خود دانی که ما را چون بود رای

۴۹Strophe:

Verse: a ثو خود دانی که ما نیکی پسندیم

Verse: b دل اندر نعمت گیتی نبندیم

۵۰Strophe:

Verse: a بدین سر زین بزرگی نام جوییم

Verse: b بدان سر نیکوی فرجام جوییم

۵۱Strophe:

Verse: a تو نام ما به کارخیر بفروز

Verse: b که نیکی مرد را فرخ کند روز

۲۱Page of edition:

۵۲Strophe:

Verse: a درین شاهی چو از یزدان بترسم

Verse: b هر آنچ از من بپرسند از تو پرسم

۵۳Strophe:

Verse: a چو کار ما به کام ما گزاری

Verse: b ز ما یابی هر امیدی که داری

۵۴Strophe:

Verse: a امید و رنج تو صایع نمائیم

Verse: b ترا زین پس به افزونی رسانیم

۵۵Strophe:

Verse: a هر آن گاهی که تو شایسته باشی

Verse: b به کار بیش از این باشته باشی

۵۶Strophe:

Verse: a به بهروزی امید دل قوی دار

Verse: b که فرمانت بود با بخت تو یار

۵۷Strophe:

Verse: a فراوان کار بسته بر گشاید

Verse: b ترا از ما همه کامی بر آید

۵۸Strophe:

Verse: a مراد خویش با تو یاد کردیم

Verse: b برفتیم و به یزدانت سپردیم

۵۹Strophe:

Verse: a پس آنکه همچنین منصور کردند

Verse: b همه دخل و خراج او را سپردند

۶۰Strophe:

Verse: a یکی تشریف دادش شه که دیگر

Verse: b ندادست ایچ کس را زان نکوتر

۶۱Strophe:

Verse: a ز تازی مر کبی نامی و رهوار

Verse: b برو زرین ستام و زین شهوار

۶۲Strophe:

Verse: a قبای رومی و زربفت دستار

Verse: b دگر گونه جزاین تشریف بسیار

۶۳Strophe:

Verse: a همان طبل و علم چونانکه باید

Verse: b که چون او نامداری را بشاید

۶۴Strophe:

Verse: a اگر چه کار خلعت سخت نیکوست

Verse: b فزون از قدر عالی همت اوست

۶۵Strophe:

Verse: a چگونه شاد گردد ز اصفهانی

Verse: b دلی کاو مهتر آمد از جهانی